

Tungetale for tettheten

TETT I TETT: «Visjon Dokken» er en nydelig mulighetsstudie. Det er bra for Bergen at ambisjoner på sentrums vegne kommer til uttrykk på denne måten. Men de byråkratiske stengslene som gjør Bergen til norsk versting i byplanleggingstempo må løses, mener Frode Bjerkestrand.

ILLUSTRASJON: MIR/MAD/ASPLAN VIAK

Kommentator
i Bergens Tidende
frode.bjerkestrand@bt.no

Frode Bjerkestrand

Bergen vil så gjerne, men drømmene om tusenvis av nye boliger er fjerne.

BERGENSKONFERANSENS friskeste spark i år kom fra en Oslo-boer: statsviter, skribent og byutviklingsguru Erling Dokk Holm:

«Det snakkes altfor mye om infrastruktur. Veibygging er det postmoderne bedehuset!», sa han, med tydelig henvisning til vestlendingens krampereligøse forhold til asfalt, grisedyre broer og ny E39 der ingen trur at nokon kan bu.

Konferansens 400 deltakere fra byråkrati, politikk og fagbransje fikk deretter en innføring i den dokk-holmske læresetning: «Bygg heller bedre og mer effektive byer. Tetthet er det vi skal leve av etter oljen. Tetthet er produktivitet!»

DOKK HOLM PREKET til gospelkoret. Det var ja og høyløst amen fra benkeradene, i kjelleren i byens aller høyeste hotell, det ferdig fortettede Scandic Ørnen.

Er det en ting som preger bergensk byutvikling nå, er det et samstemt krav om flere boliger til mange tusen flere bergensere, og de må komme i en forrykende

fart. Helst 50.000 de neste 30 årene.

Vi vil, vi vil, og vi vil ha det nå, i et helvetes tempo – men vi får det ikke helt til. Bergen er fortvilende bakpå, og sliter fremdeles med alt fra planverk til gjennomføringskraft. Byen trenger en bygge-revolusjon.

BERGEN BØR IKKE starte denne svære prosessen med å lure seg selv. Å fornye Bergen, med sentrum, suburbia og all dens herlighet, handler ikke bare om å bygge hus til folk.

Det vil kreve flere titalls barnehager, skoler og all annen type logistikk. Alt sånt som er stort og politisk komplisert, som koster flerfoldige milliarder kroner, og som skal finansieres over offentlige budsjetter.

Bergen må tenke samfunnsbygging, ikke bare at private utbyggere skal ha et sted å plassere sine investeringer.

ALLE UTVIKLINGSTREKK for befolkningsøkning viser at Bergen må komme seg ut av bakevjen. For å finne sin plass i tiden etter oljealderen, må byen være attraktiv for nytt næringsliv og nye beboere. Konferansen i seg selv var en diagnose over denne svære utfordringen.

I et siderom ble prosjektet «Visjon Dokken» vist frem. Det er en nydelig visuell presentasjon av hvordan et havneområde kan bygges om til et menneskevennlig bo- og næringsområde med 3500 boliger og 8000 arbeidsplasser. Visjonen viser noe av det mest ambisiøse og konseptuelt komplette utbyggingsprosjekt noen gang skrudd sammen her i byen.

Men samtidig, inne i salen, ble det påpekt hvorfor vi ikke kan vente på at så store og sexy planer blir realisert. Å flytte en havn vil trolig ta mer enn 30 år,

nemlig. Derfor har Bergens næringsråd lansert planen «Ti på ti», som viser hvordan Bergen kan bygge ti tusen boliger i sentrum, utenfor havneområdene.

DET ER BRA FOR Bergen at ambisjoner på sentrums vegne kommer til uttrykk på denne måten. Det setter dagsorden, og vil forhåpentlig tvinge politikerne til å finne bedre løsninger på byutviklingens snegle-syndrom; Alle de byråkratiske stengslene som gjør Bergen til norsk versting i byplanleggingstempo.

Arkitekt og daglig leder Nancy Jøssang i rådgivningsselskapet Opus beskriver det treffende. Hun mener den hellige kommuneplanen, den som styrer byutviklingen, må bli et mer langsiktig og mye mindre detaljert dokument enn i dag.

Kommunens omfattende bruk av områdeplaner er noen ganger mer destruktiv enn oppbyggelig. Detaljstyringen er så omfattende at utviklingen av byen i praksis bestemmes av klagesaker og Fylkesmannens inngrep. Det er også et demokratisk problem.

BERGENS FORTVILENDE utfordring handler også om konkurranse om folk, ikke minst fra omegnskommunene. Mens Bergen bruker åtte til ti år på å ferdigplanlegge nye boområder, kan Sotra, Os og Askøy gjøre det mye kjappere.

Innflytterne havner dermed der det ikke finnes arbeid, noe som igjen fører til mer pendling, mer biltrafikk, mer press, forurensning og klimautslipp. Slik ingen ønsker seg.

SÅ DER STÅR MAN. Akkurat nå er det store forventninger til at byutviklingsbyråd Anne Elisa Tryti skal få fart på sakene.

Kommunens omfattende bruk av områdeplaner er noen ganger mer destruktiv enn oppbyggelig.

Hun skal både få fart på kommunens planarbeid og byggesaksbehandling, og samtidig korrigere utbyggere som ikke alltid har kvalitet fremst i pannebrasken.

Et av Trytis symbolprosjekter er å ansette en byarkitekt. Ett av målene med dette er åpenbart å styrke kontroll og koordinering av byggprosjekter, spesielt i sentrum. Hvordan sterkere kontroll kan øke tempoet i boligbyggingen, er et naturlig spørsmål.

Før vi feller noen entydig dom, er det greit å vente på byarkitektens stillingsbeskrivelse og mandat. Men Tryti varsler et tydelig ideologisk skifte fra det forrige byrådet; det offentlige skal ta sterkere grep om byutviklingen. Bergen kan ikke være en tilfeldig planlagt by lenger.

DET GÅR AN Å HA flere tanker i hodet samtidig. Bergen er avhengig av private utbyggere, dersom byutviklingen skal nå sine mål. På Bergenskonferansen hadde OBOS-sjef Daniel K. Siraj et originalt syn på saken. Han mener Bergen ikke har et tempoproblem, men et «tillitsproblem».

Treggheten, de detaljstyrte planene og vår kulturelt betingede kverulantisme viser at kommunen ikke tror at utbyggerne og planleggerne kan bidra. Ouch, den svir.

Uansett: Private utbyggere må vise seg tilliten verdig. Kommunen må få opp farten. Og Bergen må bli tettere på seg selv. Halleluja.